

Ing. Bc. Josef Svoboda, Ph.D.

**Jan Nepomucký Patron smíření
(V pojetí Dr. Johanny von Herzogenbergové)**

Univerzita Karlova, Katolická teologická fakulta

Ústav dějin křesťanského umění

Praha 2021

Posudek vedoucího diplomové práce

Posuzovaná diplomová práce nabízí více než slibuje její titul. Představuje zajímavou a důležitou kapitolu z dějin česko-německých kulturních dějin 20. století. Na životním příběhu baronky Johanny von Herzogenberg(ové) ukazuje klopotnou cestu vyrovnávání a smířování dvou národů uprostřed Evropy, jejichž společná historie je poznamenána traumaty a z nich vyplívající nedůvěrou na obou stranách. Svobodova rozprava nejprve stručně charakterizuje možnosti římsko-katolické komunity při prohlubování spolupráce Čechů a Němců a poté se soustředí na dva spolky, v jejichž rámci Johanna von Herzogenberg působila: Ackermann Gemeinde a Adalbert-Stifter-Verein. Po biogramu titulní „hrdinky“ příběhu pak autor přistupuje k dokumentárnímu zpracování čtyř významných kulturněhistorických výstav, na nichž se podílela. Především jde o nepomucenské přehlídky v letech 1971, 1979 a 1993, přičemž první z nich je po zásluze věnováno více pozornosti nežli té poslední, jež se uskutečnila v podstatně příznivějších podmínkách již po listopadu 1989 a za hojně účasti oficiálních českých institucí. Na poměrně úzkém prostoru, avšak s řadou pozoruhodných dokumentárních detailů je zde také vylíčeno pozadí českých a německých výstavních akcí k 600. jubileu smrti Karla IV. v roce 1978. Samostatnou část tvoří přílohy včetně dosud nepublikovaných pamětnických vzpomínek.

Práce Josefa Svobody vyniká věcným, faktograficky hutným vylíčením tématu s dobře zvolenými a racionálně strukturovanými dokumentárními exkursy. Její přínos tkví v první řadě ve zmapování vývoje bádání o sv. Janu Nepomuckém a jeho kulturněpolitické instrumentalizace v podmínkách českoněmeckého dialogu druhé poloviny dvacátého věku. Po

formální stránce splňuje práce veškeré náležitosti požadované od kvalifikační práce na tomto stupni studia. Vyzdvihnout je třeba zejména autorovu pečlivou heuristiku, beroucí v úvahu dobový německojazyčný tisk a rovněž soukromé archivy.

Kritických výtek nemám jako vedoucí práce mnoho. Místy snad autor ztrácí potřebný kritický nadhled, ale to je u každého, kdo měl to štěstí poznat dr. Johannu von Herzogenberg osobně, pochopitelné a omluvitelné. Nepochopil jsem úplně, proč některé důležité pasáže o díle paní baronky byly přesunuté do příloh, přestože mají charakter organických součástí hlavního textu; snad je tomu tak proto, že nesouvisí tematicky s nepomucenskou problematikou (mimořádně: namísto „Průvodci“ by se příslušná kapitola asi měla jmenovat „Průvodce“, viz s. 105). Zápisy vzpomínek pamětníků možná mohly být odvážněji redigovány a zkráceny o pasáže, jež s tématem nesouvisí, jakkoliv uznávám, že zejména u strhujícího narátora Jana Galandauera to je úkol takřka nadlidský.

Navzdory těmto marginálním výtkám nemám pochybnosti o tom, že kolega Josef Svoboda předkládá text, který přináší řadu nových zjištění a vyhovuje příslušným požadavkům na kvalifikační magisterskou práci. S plnou odpovědností doporučuji k obhajobě.

Praha, 3. září 2021

prof. PhDr. Vít Vlnas, Ph.D.